
نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۱۲۱۰

فَضْلٌ

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود. قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۲۱۰، «غضض» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «غضض» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «غضض» می‌باشد.^۱ امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۱۲۱۰
ریشه	غضض
تعداد تکرار	۴
تعداد مشتقات	۴
تعداد ریشه مرتبط	۵۱

فهرست مشتقات

۱. اَعْضُضْ (۱)   ۲. يَعْضُوا (۱)   ۳. يَعْضُونَ (۱)   ۴. يَعْضُضْنَ (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. ابو (۲)	۱۱. بدو (۲)	۲۲. خفی (۱)	۳۳. عظم (۱)	۴۴. محن (۱)
۲. اجر (۱)	۱۲. بصر (۲)	۲۳. خمر (۱)	۳۴. علم (۱)	۴۵. مثنی (۱)
۳. اخو (۳)	۱۳. بعل (۳)	۲۴. رجل (۲)	۳۵. عور (۱)	۴۶. ملک (۱)
۴. ارب (۱)	۱۴. بنو (۴)	۲۵. رسل (۱)	۳۶. غفر (۱)	۴۷. نسو (۲)
۵. الله (۴)	۱۵. تبع (۱)	۲۶. زکو (۱)	۳۷. غیر (۱)	۴۸. نکر (۱)
۶. اله (۴)	۱۶. توب (۱)	۲۷. زین (۳)	۳۸. فرج (۲)	۴۹. وقی (۱)
۷. امن (۳)	۱۷. جمع (۱)	۲۸. صنع (۱)	۳۹. فلح (۱)	۵۰. وله (۴)
۸. انن (۳)	۱۸. جیب (۱)	۲۹. صوت (۴)	۴۰. قصد (۱)	۵۱. یمن (۱)
۹. اول (۲)	۱۹. حفظ (۲)	۳۰. ضرب (۲)	۴۱. قلب (۱)	
۱۰. ای (۱)	۲۰. حمر (۱)	۳۱. طفل (۱)	۴۲. قول (۲)	
	۲۱. خیر (۱)	۳۲. ظهر (۲)	۴۳. لعل (۱)	

فهرست آیات

۱. {النور - ۳۰} قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ
۲. {النور - ۳۱} وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلَا يَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرَ أُولِي الإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعاً أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
۳. {لقمان - ۱۹} وَاقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاعْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ
۴. {الحجرات - ۳} إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَى لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ